

introducció

Els notaris duen a terme des del segle XIII una feina fonamental a la nostra societat: són els encarregats de redactar i d'autoritzar els documents oficials de la nostra activitat privada. La majoria dels actes d'estat civil o de comerç no són efectius fins que els notaris no els validen. La creació d'una societat, la constitució d'una hipoteca o l'atorgament de testaments o capitols matrimonials són actes que poden tenir una gran transcendència en la nostra vida, especialment des del punt de vista econòmic. Diversos factors històrics, però, han provocat que la llengua de treball a moltes notaries hagi estat durant molts anys exclusivament el castellà. Aquest diccionari, elaborat pel TERMCAT conjuntament amb els col·legis de notaris de les Balears i de Catalunya, vol ser una eina que faciliti la recuperació del català en aquest àmbit. Per això, aplega i defineix 344 termes, que són els d'ús més habitual a les notaries, i en presenta els equivalents en castellà.

A més dels termes més característics del món de la notaria (per exemple, *districte notarial*, *matriu*, *protocol* o *testimoniança*), també s'hi inclouen termes que provenen d'altres branques del dret que estan estretament vinculades amb la feina diària del notari, com ara el dret civil (amb un pes important del dret successori, amb termes com *fiduciari* o *usdefruit universal*), el dret hipotecari (per exemple, *registre de la propietat* o *segregació*) o el dret mercantil (sobretot termes relacionats amb les societats, com ara *liquidació* o *societat comanditària*). De tota manera, a fi de no ultrapassar els objectius que s'havien fixat per a un diccionari terminològic com aquest, que pretén ser manejable, s'ha intentat que només hi figuressin els termes més bàsics d'aquests àmbits.

Amb aquesta mateixa voluntat, les definicions, que han estat revisades per diversos especialistes d'ambdós col·legis, intenten ser precises i concises, defugint explicacions enciclopèdiques. Tot i això, sempre que s'ha considerat necessari, s'han introduït notes explicatives complementàries. Per exemple, a la nota de *corredor de comerç* s'indica

que l'any 2000 aquest col·lectiu es va incorporar al notariat; a la de *notari*, que l'equivalència castellana *escrivano* és pròpia d'Hispanoamèrica, o, a la de *filiació*, se'n recullen els tipus. Les notes han permès també explicitar les peculiaritats del dret balear i el català, que s'han intentat recollir en el diccionari. Així, per exemple, s'ha indicat en nota que algunes denominacions són específiques de l'àmbit balear (*alou*, *espòlits* o *estatge*) o, en alguns casos, tant les denominacions com els mateixos conceptes (*definició* o *donació universal*). També, per exemple, el diferent percentatge de l'actiu hereditari que suposa la llegítima a cada territori s'ha precisat en nota. En algun cas, s'ha fet referència a la singularitat terminològica d'una zona més restringida, com ara l'ús del terme *agermanament* a Tortosa per a referir-se al règim de comunitat de béns universal.

Els termes apareixen segons l'ordre seqüencial (*hereu de confiança* i no *confiança*, *hereu de*) i segueixen l'ordenació alfabètica discontinua, que evita interrupcions en els termes d'una sèrie i segons la qual els espais en blanc precedeixen els signes no alfabètics (principalment apòstrofs i guionets), i els signes no alfabètics precedeixen els signes alfabètics: per exemple, *fideïcomís*, *fideïcomís d'herència*, *fideïcomís de residu*, *fideïcomís singular*, *fideïcomís universal*, *fideïcomissari -ària*.

Els substantius tenen entrada en singular, llevat dels casos de plurals lexicalitzats (*capítols matrimonials*, *espòlits*). Si són de doble gènere i hi ha variacions gràfiques entre l'un i l'altre, es mostra la terminació femenina a continuació de la forma masculina (*apoderat -ada*, *degà -ana*, *notari -ària substitut -a*).

Les denominacions catalanes que designen més d'un concepte es presenten en articles terminològics independents. És el cas, per exemple, de *minuta*, que té dues entrades ('esborrany d'un acord' i 'compte d'honoraris'), o de termes com *atorgament*, *autorització* o *compareixença*, que designen diferents accions que tenen lloc en un acte jurídic, però també les parts d'un instrument públic en què es documenten aquestes mateixes accions.

El diccionari recull les relacions de sinonímia entre els termes catalans. En aquests casos només un dels termes remesos agrupa la definició, les equivalències i la nota, sia el sinònim que s'ha considerat preferent (per exemple, *testimoniança* respecte de *testimoni* o *signatura electrònica* respecte de *firma electrònica*) o, en cas de sinonímia absoluta, el que per ordre alfabètic apareix en primer lloc (per exemple, *àpoca* respecte de *carta de pagament*).

Per facilitar la identificació dels conceptes, els equivalents en castellà de cada denominació catalana apareixen ordenats al final del diccionari en un índex alfabètic bilingüe castellà-català.

Esperem que, amb l'aparició d'aquest diccionari, el desconeixement de la terminologia específica en català ja no sigui un escull que dificulti l'ús de la nostra llengua a les notaries.